

[Udenrigsministeren]

vember samme år, til kun at udspille sig mellem 3 partier, selv om 14 partier havde søgt opstilling. De 3 partier var: det nationaldemokratiske parti under ledelse af den pensionerede general Sunalp, folkepartiet under ledelse af Calp og moderlandspartiet under ledelse af Turgot Özal. Valgdeltagelsen blev på 93 pct. af de stemmeberettigede, og som bekendt blev valgets sejrherre Özal, der på trods af generalernes opfordring til ikke at stemme på ham fik absolut flertal i parlamentet.

Efter at parlamentet var trådt sammen, blev det nationale sikkerhedsråd, altså den tidligere militærregering, omdannet til et såkaldt præsidentråd til bistand for præsidenten.

Hvad angår krigsretstilstanden, var den umiddelbart forinden parlamentets sammentræden den 24. november 1983 blevet forlænget med 4 måneder indtil den 19. marts 1984. I den allersidste tid har parlamentet godkendt en forlængelse af krigsretstilstanden foreløbig i yderligere 4 måneder gældende fra den 19. marts 1984 i 54 af landets 67 provinser, herunder de store bycentre: Ankara, Istanbul og Izmir.

Om premierminister Özals regeringsprogram kan jeg kort oplyse, at han har erklæret, at demokrati er det eneste gyldige grundlag for national suverænitæt, at undtagelsestilstanden skal afvikles trinvis, efterhånden som de interne tyrkiske forhold tillader det, og at en amnesti skal overvejes.

Vedrørende udenrigspolitikken har han bekræftet de nære forbindelser til NATO og Europarådet.

Næste skridt i den tyrkiske regerings demokratiseringsbestrebelse er gennemførelsen af kommunalvalg, der er fastsat til at finde sted den 25. marts 1984, og i dette valg har nu den rette vejs parti og socialdemokratiet, Sodep, fået adgang til at deltage.

Selv om vi fra dansk side naturligvis hilser enhver bevægelse i retning af mere demokratiske tilstande i Tyrkiet velkommen, så er den seneste udvikling i Tyrkiet ikke af en sådan karakter, at det kan få betydning for klagesagen ved Menneskerettighedskommissionen i Strasbourg. Så længe anvendelsen af tortur fortsætter, så længe de fulde demokratiske frihedsrettigheder endnu ikke er genindført, så længe fundamentale retssikkerhedsgarantier i forbindelse med frihedsberøvelse og

domfældelse tilsidesættes, lige så længe vil vi opretholde presset på Tyrkiet gennem det organ, vi anser som skræddersyet hertil, nemlig Menneskerettighedskommissionen i Strasbourg.

Det er regeringens håb, at den nu påbegyndte realitetsbehandling af klagesagen vil vise sig at blive et virkningsfuldt bidrag til at genoprette respekt for de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder i Tyrkiet og ikke mindst til at hjælpe ofrene, for det er jo forudsætningen for, at vi kan opnå det, som alle i dette ting formentlig ønsker, nemlig en normalisering af forholdet mellem Tyrkiet og det demokratiske Europa.

Forhandling

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal takke ministeren for hans redegørelse og i den forbindelse sige, at vi fra forespørgernes side på mange punkter er helt enige i de synspunkter, ministeren lagde frem. Der er vel i virkeligheden kun ét afgørende skillepunkt i diskussionen mellem ministeren og os i denne sammenhæng, og det er spørgsmålet om betimeligheden af Tyrkiets fortsatte forbliven i Europarådet og i Europarådets Ministerkomité.

Men det skal ikke være nogen hemmelighed, at det problem, vi især ønsker drøftet i debatten i dag, er et andet og ganske alvorligt problem, nemlig det problem, at Tyrkiet nu rent faktisk er repræsenteret i Ministerkomiteen på trods af de fortsatte grove krænkelse af menneskerettighederne, som ministeren i sit oplæg peger på finder sted i Tyrkiet.

På trods af at der endnu langtfra i Tyrkiet er gennemført demokrati, er vi efter den 3. februar i år i den groteske situation i Europarådet, at Tyrkiets såkaldte parlamentarikere, der efter kun at være håndplukkede og efter at have fået særlig tilladelse af militærstyret til at opstille til valget nu sidder med samme rettigheder og pligter som de øvrige parlamentarikere i Europarådet, og det på trods af at det klart fremgår af Europarådets formål, af menneskerettighedserklæringen, at det er et krav for deltagelse i den parlamentariske forsamling, at man har et parlamentarisk demokratisk politisk system i de deltagende lande.